

8.2.2024

UUDISTUVA JA OSAAVA SUOMI 2021–2027 EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMAN MYÖNTÄMISVALTUUKSIEN JAKO SEKÄ INTERREG-OHJELMIEN 2021–2027 MYÖNTÄMISVALTUUKSIEN JAKO VUONNA 2024

Päätöksellä esitetään jaettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU-ohjelman mukaisia myöntämismääränsä 377 149 000 milj. euroa ELY-keskuksille ja maakunnan liitoille sekä Interreg-ohjelmien 2021–2027 mukaista myöntämismäärää 7 000 000 euroa.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa toteutetaan koko Suomessa, pl. Ahvenanmaa, jolla on oma ohjelma.

Valtioneuvosto hyväksyi 21.10.2021 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman ja 27.10.2021 kumppanuussopimuksen. Euroopan komissio hyväksyi Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 toukokuussa 2022. Ohjelman toteutus aloitettiin keväällä 2022. Hankkeiden tukikelpoisuus katsotaan alkavaksi aikaisintaan silloin, kun hakemus on jätetty tietojärjestelmään.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteita ja EU:n strategioita. Ohjelma tukee elinkeino-, energia-, ilmasto-, innovaatio-, koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa sekä syrjäytymisen ja köyhyyden vastaista työtä lisäämällä toimenpiteisiin volyyymia, ja tuottamalla uusia toimintamalleja, menetelmiä ja verkostoja politiikan kehittämiseksi.

Ohjelmasta rahoitetaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa, pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä, energiatehokkuutta, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja kiertotaloutta. Ohjelmasta rahoitettavat hankkeet tukevat myös mm. ihmisiä pääsemään töihin, päivittämään osaamistaan kouluttautumalla sekä pääsemään ylipäätään mukaan yhteiskuntaan. Ohjelman eri toimenpiteiden toteutumista ja tuloksellisuutta seurataan useiden tuotos- ja tulosindikaattoreiden avulla. Maakunnat asettavat tavoitteet niin kutsutuille avainindikaattoreille, joita on viisi. Tämän lisäksi maakunnat voivat asettaa tavoitteita myös muille, itse valitsemilleen indikaattoreille.

Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmassa on seitsemän toimintalinjaa, joista seitsemäs, turpeen energiakäytön puolittamisesta aiheutuvien sosioekonomisten haittavaikutusten lievittämiseen keskittyvän Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) erityistavoitteen toimintalinja, lisättiin ohjelmaan ohjelmanmuutoksella syksyllä 2022.

Toimintalinjat 1–3 ovat EAKR-osarahoitteisia, toimintalinjat 4–6 ESR+-osarahoitteisia ja toimintalinja 7 JTF-osarahoitteinen. Toimintalinjat ja niillä toteutettavat erityistavoitteet (ET) ovat:

1. *Innovatiivinen Suomi Pk-yritysten kilpailukyky (EAKR)*
 - i. ET 1.i. Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen
 - ii. ET 1.ii. Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi
 - iii. ET 1.iii. Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen
2. *Hiilineutraali Suomi (EAKR)*
 - i. ET 2.i. Energiatohokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
 - ii. ET 2.iv. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen
 - iii. ET 2.vi. Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen
3. *Saavutettavampi Suomi (EAKR)*
 - i. ET 3.ii. Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen (Itä- ja Pohjois-Suomessa)
4. *Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR+)*
 - i. ET 4.a. Polkuja töihin
 - ii. ET 4.g. Uutta osaamista työelämään
 - iii. ET 4.h. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
5. *Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR)*
 - i. ET 5.h. Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen
6. *Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR)*
 - i. ET 6.m. Eväitä elämään
7. *Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)*
 - i. ET Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman rahoituskehykset

Ohjelma-asiakirja määrittelee ohjelmakauden vuosittaiset kehykset ja jokaisen toimintalinjan rahoituskehykset ohjelmakaudella yhteensä. Kansallisesti Uudistuva ja osaava

Suomi -ohjelman rahoitus on jaettu edelleen alueellisiin osuuksiin, valtakunnallisiin teemoihin ja kestäväan kaupunkikehittämiseen.

Ohjelman EAKR-rahoituksesta 35 prosenttia kohdistuu ilmastotoimiin ja 8 prosenttia kestäväan kaupunkikehittämisen toimiin, joka Suomessa toteutuu 16 kaupungin tai kaupunkiseudun kanssa solmituilla innovaatioekosysteemisopimuksilla.

Manner-Suomi jakaantuu ohjelmakaudella 2021–2027 kehittyneisiin alueisiin (Helsinki-Uusimaa) ja siirtymäalueisiin (muu Manner-Suomi). Lisäksi Itä- ja Pohjois-Suomella on erityisasema pohjoisten harvaanastuttujen alueiden rahoituksen osalta. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelma on valtakunnallinen ohjelma, joka sisältää sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimenpiteet.

Ohjelman EAKR:n, ESR+:n ja JTF:n muodostama EU:n kokonaisrahoitus on noin 1,935 miljardia euroa. Kaikkiaan julkista rahoitusta on käytössä noin 3,159 miljardia euroa.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan 22.3.2021 päätöksen mukaan EU:n rahoitusosuus on kehittyneillä alueilla (Helsinki-Uusimaa) 40 % ja siirtymäalueilla (muu Suomi ml. pohjoisen harvan asutuksen alue) 60 %. Kansallinen vastinrahoitus (valtio + kunnat) on lisäksi kehittyneillä alueilla (Helsinki-Uusimaa) 60 % ja siirtymäalueilla (muu Suomi ml. pohjoisen harvan asutuksen alue) 40 %. Poikkeuksena em. pääsäännöstä ESR:n toimintalinjalla 5 EU:n rahoitusosuus on 95 % ja toimintalinjalla 6 90 % koko maassa. JTF-rahoitus kohdistuu kokonaisuudessaan EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman alueelliseen osioon sekä siirtymäalueluokkaan, jossa EU-osarahoitus-suhde on 70 % julkisesta rahoituksesta.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 22.3.2021 EAKR ja ESR+ -rahastojen välisen suhteen ohjelmassa sekä kansallisen vastinrahoituksen suhteelliset osuudet. Rahastojen välinen suhde muodostuu EAKR:n osuudesta, joka on 59,5 prosenttia ja ESR+:n 40,5 prosentin osuudesta. Valtion osuus vastinrahoituksesta on 75 % ja loppuosa noin 25 % vastinrahoituksesta on pääasiassa kuntien rahoitusta. Myös JTF:ssä noudatetaan tätä osarahoitussuhdetta. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 30.9.2021 päätöksellään JTF-rahoitusosuuksista. Samassa yhteydessä talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi, että InvestEU-toimenpiteisiin kohdennetaan 2 % eli 31 571 000 EAKR:n kokonaisrahoituksesta.

Rahoitukseen sisältyy myös ns. joustomäärä (jonka suuruus on noin 13 %), joka jaetaan v. 2024 toteutettavan ohjelman tavoitteiden toteutumista koskevan arvioinnin perusteella. Yleisasetuksen 18 artiklan mukainen joustomäärä kohdistetaan ohjelman käyttöön kattavan väliarvioinnin perusteella, ja mahdollisesti tehtävien ohjelmanmuutosten mukaisesti.

Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman EAKR:n, ESR+:n ja JTF:n koko ohjelmakauden 2021–2027 indikatiivinen EU-rahoitus ja kansallinen rahoitus (valtio + kunta + muu julkinen) tavoitteittain ja alueluokittain on seuraava:

TL	Rahasto	Alueluokka	EU-rahoitus	Kansallinen rahoitus
1	EAKR	Kehittyneemmät	35,956	53,934
		Siirtymä	328,289	218,859
		Harva asutus	173,545	115,697
2	EAKR	Kehittyneemmät	15,557	23,335
		Siirtymä	142,039	94,692
		Harva asutus	103,489	68,992
3	EAKR	Harva asutus	67,929	45,286
4	ESR+	Kehittyneemmät	44,949	67,423
		Siirtymä	387,873	258,582
		Harva asutus	109,238	72,825
5	ESR+	Kehittyneemmät	2,283	0,120
		Siirtymä	22,088	1,162
		Harva asutus	5,749	0,302
6	ESR+	Kehittyneemmät	4,282	0,475
		Siirtymä	25,951	2,883
7	JTF	Siirtymä	465,678	199,576
Yhteensä			1 934,890	1 224,151

Alueelliset osiot

Alueiden rahoitus muodostuu Itä- ja Pohjois-Suomen sekä Etelä- ja Länsi-Suomen rahoituksesta. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksen 30.9.2021 mukaan Itä- ja Pohjois-Suomen osuus on 64,4 %, Etelä- ja Länsi-Suomen osuus 35,6 %.

Alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021, toimeenpanolaki) 20 §:n mukaan maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu hyväksyä toimeenpanolain 29 §:n 3 momentissa tarkoitettu EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellinen rahoitussuunnitelma ja siihen sisältyvät rahoituksen painopisteet.

Maakuntakohtaisissa rahoitussuunnitelmissa kuvataan Suomen alue- ja rakennepolitiikan varojen maakunnittainen kohdentaminen. Rahoituksen kohdentaminen kuvataan toimintalinjoittain, erityistavoitteittain ja viranomaisittain seuraavaksi kahdeksi vuodeksi hallintoviranomaisen ilmoittaman maakunnittaisen kulmaluvun perusteella. Ehdotus on tarkoitettu otettavaksi huomioon varojen jakoa valmisteltaessa. Hallintoviranomaisella on oikeus poiketa alueiden ehdotuksesta ohjelman täysipainoisen toteutumisen varmistamiseksi. Lisäksi suunnitelmassa ilmoitetaan arvio kuntarahoituksesta ja muusta julkisesta rahoituksesta toimintalinjoittain, erityistavoitteittain ja viranomaisittain. Rahoitussuunnitelmassa voidaan esittää myös mahdollinen varojen kohdentaminen ylimaakunnalliseen toimintaan ja ilmoittaa tähän toimintaan sovittu välittävä toimi.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 30.9.2021 ohjelman alueellisten varojen indikaatiivisen maakuntien välisen jaon.

Valtakunnalliset teemat

Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman valtakunnallisessa toiminnassa toteutetaan ministeriöiden valitseamia valtakunnallisia, strategisia teemoja. Valtakunnallisia teemoja toteutetaan sekä EAKR:n että ESR+:n toimintalinjoilla. Hallituksen iltakoulussa 27.11.2019 sekä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 30.9.2021 tehtyjen päätösten mukaisesti perusrahoituksesta kohdennetaan EAKR:n valtakunnallisiin teemoihin 4 % ja ESR+:n 20 %. EAKR:n rahoituksesta kohdennetaan lisäksi 2 % InvestEU:n toimenpiteisiin Uudistuva ja osaava Suomi ohjelman ulkopuolella.

Valtakunnallisten teemojen välittävinä toimieliminä toimivat RR-ELY-keskukset, joille valtuudet jaetaan. Valtakunnallisten teemojen hallinnonalakohtaisista rahoitusosuuksista on sovittu ministeriöiden kesken ohjelmakauden ajaksi. EAKR:n valtakunnalliset teemat ovat ympäristöministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen toimenpiteitä. ESR+:n valtakunnalliset teemat ovat opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen toimenpiteitä.

Kestävä kaupunkikehittäminen

Kestävää kaupunkikehittämistä toteutetaan Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmassa kaupunkien ja valtion välisten innovaatioekosysteemisopimusten puitteissa. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on vahvistaa yliopisto-, yliopistokeskus- ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa tehtyjen sopimusten toimeenpanoa tiiviissä yhteistyössä ekosysteemisopimuskuntien, korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Ekosysteemisopimuksilla tuetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin verkostoihin ja arvoketjuihin. Ekosysteemisopimukset ovat valtion ja yliopisto- sekä yliopistokeskuskaupunkien pitkäjänteinen, yhteinen satsaus osaamiskeskittymien vahvistamiseen.

Sopimusten sisällöt perustuvat kaupunkiseutujen paikallisiin osaamisvahvuuksiin. Innovaatiovetoista kasvua haetaan ajankohtaisten yhteiskunnallisten ja globaalien haasteiden kuten vähähiilisyiden, resurssiniukkuuden, digitalisuuden ja muiden uusien teknologioiden esiin nostamista mahdollisuuksista. Sopimusten tavoitteet ja sisällöt vastaavat hyvin asetettuja keskeisiä kansallisia innovaatio- ja kaupunkipolitiikan politiikkalinjauksia.

Sopimuksissa mukana olevat kaupungit ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Vaasa, Lappeenranta-Imatra, Lahti, Joensuu, Kuopio, Pori, Kajaani-Sotkamo, Kokkola, Seinäjoki, Rovaniemi ja Mikkeli.

Kaupunkikehittämisen EAKR-rahoitteisten toimenpiteiden välittävinä toimieliminä toimivat maakuntien liitot, joille valtuudet jaetaan. Rahoituksen alueellinen jakautuminen pohjautuu työ- ja elinkeinoministeriön sopimusohjeissa (24.6.2020) määriteltyihin kriteereihin ja siinä on huomioitu sopimukseen hyväksytyjen temaattisten painopistealueiden määrä ja niiden osaamisperusta sekä sopimukseen kirjattujen sopimusten sisällöt.

Olennainen osa sisältöjen arviointia ovat olleet kaupunkien kanssa käydyt neuvottelut ja kaupunkien toiminnalle varaama kuntarahoituksen määrä.

Kestävään kaupunkikehittämiseen eli ekosysteemisopimusten toteuttamiseen esitetään v. 2024 myöntövaltuutta yhteensä 11,570 milj. euroa. Aiemmin kestävään kaupunkikehittämiseen on osoitettu vuosien 2021–2022 myöntövaltuutta yhteensä 21,570 milj. euroa ja v. 2023 myöntövaltuutta yhteensä 12,910 milj. euroa. Koska sopimusten toteutuksesta tehdään väliarviointi vuoden 2024 kuluessa, ei myöntövaltuuden kokonaistason ole nähty tarpeelliseksi tehdä tässä vaiheessa suurempaa muutosta.

Vuoden 2024 myöntövaltuuden alueellisessa jaossa on otettu huomioon kaupungeille aiemmin osoitettu myöntövaltuuden taso (vv. 2021–2023 yhteensä), sopimusten toteutus kaupungeissa ja kaupunkien sopimusten toteuttamiseen v. 2024 ilmoittama kuntarahoituksen määrä. Kuntatalouden kiristyminen näkyy eräissä kaupungeissa ekosysteemisopimusten toteutukseen varatun kuntarahoituksen vähenemisenä aikaisempaan verrattuna. Näiden kaupunkien osalta myös EAKR:n ja valtion myöntövaltuutta on esitetty vähennettäväksi. Yksittäiset kaupungit ovat myös esittäneet suuruudeltaan merkittäviä myöntövaltuuksien korotuksia aiempaan verrattuna. Valmistelun lähtökohtana on kuitenkin ollut, että isommat myöntövaltuuden muutokset voidaan toteuttaa vasta loppukaudella (2025–2027) vuonna 2024 toteutettavan väliarvioinnin ja mahdollisten sopimusten sisältöjen tarkistuksen jälkeen, mistä on myös johdonmukaisesti viestitty kaupungeille. Tuleva sopimustarkistus tarjoaa tasapuolisesti kaikille sopimuskaupungeille kannustimen toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi vv. 2025–2027.

Kaupungeilta sopimusten toteutukseen edellytettävä kuntarahoituksen ja muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on 40 %. Tästä osuudesta vähintään 62,5 % (eli vähintään 25% julkisesta kokonaisrahoituksesta) on kuntarahoitusta siten, että 25 % osuus täyttyy kokonaisuudessaan ekosysteemisopimusten mukaisissa hankkeissa sopimuskauden loppuun mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriön on mahdollista myöhemmissä varojen alueellista jakoa koskevissa vuosittaisissa päätöksissä tarkistaa ko. kuntarahoituksen vähimmäistasoa, perustuen toteutuneeseen kehitykseen varojen käytössä. Temaattisten vetovastuiden osalta kunta- ja muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on pääsääntöisesti 25 %.

Työ- ja elinkeinoministeriö on nimennyt 21.4.2021 (VN/15933/2020) Pirkanmaan liiton koordinoimaan kestäväää kaupunkikehittämistä. Koordinaatiolla huolehditaan kestävään kaupunkikehittämisen toimeenpanon tarkoituksenmukaisesta seurannasta ja viestinnästä, yhtenäisten rahoitusperiaatteiden kehittämisestä sekä kestäväää kaupunkikehittämistä koskevan rahoitus- ja hallinnointiosaamisen vahvistamisesta alueilla.

Em. koordinaation rinnalla organisoidaan kestävään kaupunkikehittämisen ja sitä toteuttavien ekosysteemisopimusten sisällöllistä toteuttamista tukeva kehittämishanke. Hankkeen tavoitteina ovat mm. a) innovaatiotoiminnan ja ekosysteemyön kehittäminen sekä asiantuntijatuki kaupungeille ja kaupunkiseuduille b) innovaatioekosysteemien kehittämiseksi muodostettavan verkoston luominen yhdessä TEM:n kanssa ja ekosysteemisopimusten toimeenpanon tukeminen sekä c) innovaatioekosysteemitoinnin sisällöllisten tulosten tunnistaminen, kokoaminen ja viestiminen.

Kehittämishankkeelle varataan 200 000 euroa, joka osoitetaan Pirkanmaan liitolle tähän tarkoitukseen. Kestävän kaupunkikehittämisen toimenpiteisiin jaetaan valtuutta 11 570 000 euroa, johon sisältyy kehittämishankkeen osuus.

Temaattiset vetovastuut

Kestävän kaupunkikehittämisen kohteena olevia yliopisto- ja yliopistokeskuskaupunkeja on sopimuksista neuvoteltaessa kannustettu valitsemillaan painopistealueillaan tiiviimpään yhteistyöhön muiden kaupunkien ja niiden TKI-toimijoiden kanssa. Hankkeet edistävät oppi- ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä ja luovat edellytykset vaikuttavampien yhteishankkeiden toteutukseen vahvistaen samalla osaa-miskeskittymien välistä alueellista yhteistyötä ja työnjakoa.

Pirkanmaan liitolle osoitetaan tähän tarkoitukseen 2 000 000 euroa. Hakumenettelyä valmisteltaessa ja hankkeiden valinnassa liiton on kuultava työ- ja elinkeinoministeriön 18.1.2022 asettamaa kansallista ohjausryhmää.

ESR+-rahoitus kestävän kaupunkikehittämisen toimenpiteisiin

Maakuntien yhteistyöryhmät päättävät toimintaan kohdennettavasta ESR+-rahoituksesta, joka sisältyy ESR+:n alueelliseen osuuteen. ESR+-rahoitteisten toimenpiteiden välittävänä toimieliminä toimivat RR-ELY-keskukset. RR-ELY-keskukset voivat myös tukea kaupunkikehittämisen toimenpiteitä painottamalla kestävän kaupunkikehittämisen toimeenpanoa tukevia hakemuksia erityistavoitteen 4.2 haussa edellyttäen, että maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy haun sisällön. Alueellisia rahoitussuunnitelmia on päivitettävä tarvittaessa siltä osin, miten ESR+-rahoitusta kohdennetaan kaupunkikehittämisen toimenpiteisiin.

Interreg- ja Interreg-ulkorajaohjelmat 2021–2027

Interreg-ohjelmien EU-rahoitus (EAKR) ja Suomen kansallinen vastinrahoitus-osuus

Ohjelmien (8 ohjelmaa) yhteenlaskettu EU-rahoitus (EAKR) ohjelmakaudella 2021–2027 on noin 1 054 700 000 euroa. Lisäksi ohjelmarahoitus koostuu julkisesta ja yksityisestä rahoituksesta sekä ei-jäsenvaltioiden rahoituksesta. Interreg-ohjelmien EU-rahoitusta (EAKR) ei ole budjetoitu valtion talousarvioon, koska ne ovat kansainvälisiä yhteistyöohjelmia. Interreg-ohjelmien hallintoviranomaiset vastaanottavat EU-rahoituksen (EAKR) suoraan EU:n komissiosta ja myöntävät sen tuensaajille ko. ohjelma-alueella.

Suomen valtion vastinrahoitusosuuden kehys ohjelmakaudelle 2021–2027 myöntämismuutuksena on Interreg- ja Interreg-ulkorajaohjelmissä (11 ohjelmaa) yhteensä 120 975 000 euroa, josta Interreg-ohjelmien valtion rahoitusosuuden määrä on myöntämismuutuksena yhteensä 51 000 000 euroa.

Interreg-ohjelmien Suomen valtion vastinrahoituksen myöntämisvaltuus (51 000 000 euroa) on indikatiivinen kehys, koska suomalaisten tuensaajien menestymistä ohjelman hankehakujen valinnoissa ei pystytä etukäteen euromääräisesti arvioimaan. Suomen EU-osuuteen suhteutettu kansallisen vastinrahoituksen määrä tarkentuu vuosittain ohjelmatyön edetessä ja siihen vaikuttaa suomalaisten tuensaajien menestyminen hankehakukierroksilla sekä muut tuensaajien tukikelpoisuuteen vaikuttavat tekijät, esim. valtioneuvoston päätöksistä johtuvat rajoitteet myönnettävän tuen määrästä.

Lapin liitto ja Uudenmaan liitto toimivat jatkossa Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen rahoittajina uudistetun alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön mukaisesti. Hankerahoitus käynnistyi vuonna 2022 Euroopan komission hyväksytyä Interreg-ohjelmien ohjelmien sisällöt. Ohjelmien odotettua hitaampi käynnistyminen johtui Euroopan unionin ohjelmakauden 2021–2027 EU-säännösten valmistumisen viivästyisestä.

Vuoden 2024 varojen jako välittävälle toimielimelle

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmiin vuoden 2024 EU:n ja valtion rahoitusosuuksien menot on budjetoitu talousarviossa työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan momentille 32.30.64 (EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin, arviomääräraha).

Momentille on budjetoitu Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaan käytettävän rahoituksen lisäksi InvestEU-toimenpiteisiin kohdennettava rahoitus sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien rahoitus.

Alueellisessa päätäntävällässä olevien alueellisten osioiden varojen jaosta ovat maakuntien liitot laatineet yhteistyössä ELY-keskusten kanssa vuoden 2024 rahoitussuunnitelmat sekä ESR+:n osalta lisäosuudet vuoden 2021 rahoitussuunnitelmiin. Maakunnille on toimitettu valtion vuoden 2024 talousarvion mukaiset kulmaluvut sekä ESR+:n osalta vuoden 2021 talousarvion mukaiset kulmaluvut lisäosuuksia varten. Esityksissä varojen suuntaaminen kohdentuu ohjelma-asiakirjan toimintalinjoitaisiin ja erityisavoitekohtaisiin kehyksiin.

Vuoden 2024 valtuuksien jakoesitys EU:n alue- ja rakennepolitiikan tehtäviä hoitaville ELY-keskuksille ja maakuntien liitoille on sisällöllisesti maakuntien rahoitussuunnitelmaesitysten mukainen.

Alueelliset EAKR-varat esitetään jaettavaksi välittävälle toimielimelle täysimääräisesti eli yhteensä 165 127 000 euroa.

Alueelliset ESR+-varat esitetään jaettavaksi välittävälle toimielimelle täysimääräisesti eli yhteensä 90 213 000 euroa. Yhdessä vuonna 2021 budjetoitujen ESR+:n osuuksien kanssa ESR+-varoja jaetaan nyt yhteensä 121 213 000 euroa. Jaettavista myöntämisvaltuuksista yhteensä 90 213 000 euroa on uutta vuoden 2024 valtuutta ja 31 000 000 euroa edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta.

Alueelliset JTF-varat esitetään jaettavaksi välittävälle toimitelille täysimääräisesti eli yhteensä 37 385 000 euroa. JTF-rahoituspäätöksiä tekevien viranomaisten tulee järjestää turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistamiseen liittyviä infoa sekä jakaa tietoa eri jälkikäyttömuotojen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista.

Valtakunnallisten teemojen EAKR:n varat, yhteensä 9 320 000 euroa, jaetaan Etelä-Savon, Hämeen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksille hankkeiden rahoitukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan osuus on 5 000 000 euroa ja ympäristöministeriön osuus 4 320 000 euroa. Kestävään kaupunkikehittämiseen varatut vuoden 2024 valtuudet, yhteensä 11 570 000 euroa, jaetaan välittävänä toimitelimenä toimiville maakuntien liitoille. Lisäksi jaetaan 2 000 000 euroa Pirkanmaan liitolle temaattisten vetovastuuhankkeiden rahoittamista varten.

Valtakunnallisten teemojen ESR:n varat, yhteensä 26 193 000 euroa, jaetaan välittävänä toimitelimenä toimiville rakennerahasto ELY-keskuksille. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan osuus on 6 300 000 euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön osuus 10 899 000 euroa ja sosiaali- ja terveysministeriön osuus 8 994 000 euroa vuoden 2024 valtuuksista. ESR+:n valtakunnallisten teemojen hankkeita toteutetaan kaikkien neljän RR-ELY-keskuksen alueella. Jaettavista myöntämisvaltuuksista yhteensä 24 275 000 euroa on uutta vuoden 2024 valtuutta ja 1 918 000 euroa edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta.

Ruokavirasto toimii välittävänä toimitelimenä aineellisen avun toimintalinjan osalta. Ruokavirastolle ESR+:n myöntämisvaltuuksia jaetaan yhteensä 4 341 000 euroa.

Varojen käyttöä tulee suunnata EU:n alue- ja rakennepolitiikan -ohjelman erityistavoitteiden ja määriteltyjen tulostavoitteiden mukaisesti.

Interreg-ohjelmien myöntämisvaltuudet, yhteensä 7 000 000 euroa, esitetään jaettavaksi Lapin- ja Uudenmaan liitojen käytettäväksi Interreg-hankkeiden kansallisen vastinrahoituksen myöntämiseen hankkeille maakuntien liitojen esitysten pohjalta.

Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen, kansallisen vastinrahoituksen hallinnoinnista ja hallinnollisten tarkastusten tekemisestä aiheutuvien kulujen ja henkilöstön palkkaamiseen.

Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen jakoesitys:

Lapin liitto	5 000 000
Uudenmaan liitto	2 000 000
Yhteensä	7 000 000

Nyt tehtävällä päätöksellä jaetaan kokonaisuudessaan Interreg-ohjelmiin vuoden 2024 talousarvion 32.30.64 momentille budjetoitu myöntämisvaltuus.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää erikseen Interreg-ohjelmien teknisen avun myöntämisestä ohjelmien hallintoviranomaisille.

Interreg-ulkorajaohjelmien toimenpiteisiin budjetoitu valtion vastinrahoitus, yhteensä 7 282 000 euroa, jätetään jakamatta.

Erikseen jaettavat valtuudet

Nyt tehtävällä päätöksellä jää jakamatta yhteensä 28 231 000 euroa vuoden 2024 talousarvion 32.30.64 momentilla budjetoiduista myöntämisvaltuuksista. Jakamatta jää teknisen tuen valtuudet 15 209 000 euroa, Interreg-ulkorajaohjelmien valtuudet 7 282 000 euroa sekä EAKR-toimenpiteisiin tarkoitetut valtuudet 3 900 000 euroa ja ESR+-toimenpiteisiin tarkoitetut valtuudet 1 840 000 euroa. EAKR- ja ESR+-toimenpiteisiin jakamatta jätettävät valtuudet jaetaan työ- ja elinkeinoministeriön päätöksillä hankerahoituksen edistymisen perusteella.

Valtioneuvosto on päättänyt teknisen tuen perusjaosta 31.3.2022.

Valtioneuvosto valtuuttaa työ- ja elinkeinoministeriön jakamaan jakamatta jäävistä valtuuksista teknisen tuen myöntämisvaltuudet erikseen työ- ja elinkeinoministeriön päätöksillä. Lisäksi valtioneuvosto valtuuttaa työ- ja elinkeinoministeriön jakamaan EAKR- ja ESR+-toimenpiteisiin jakamatta jätettävät valtuudet hankerahoituksen edistymisen perusteella.

Momentin 32.30.64 vuoden 2024 myöntämisvaltuuksien jakoesitys

Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelma	EU + valtio milj. €
Alueellinen rahoitus	
EAKR RR-ELY-keskuksille ja maakuntien liitoille	165 127 000
ESR+ RR-ELY-keskuksille, uusi valtuus	90 213 000
ESR+ RR-ELY-keskuksille, uusittu valtuus	31 000 000
JTF RR-ELY-keskuksille ja maakuntien liitoille	37 385 000
<i>Alueellinen osio yhteensä</i>	<i>323 725 000</i>
Kestävä kaupunkikehittäminen, EAKR maakuntien liitoille	11 570 000
Temaattiset vetovastuuhankkeet, EAKR maakuntien liitoille	2 000 000
Valtakunnalliset teemat	
EAKR	9 320 000
ESR+, uusi valtuus	24 275 000
ESR+, uusittu valtuus	1 918 000
<i>Valtakunnalliset teemat yhteensä</i>	<i>35 513 000</i>
Aineellinen apu ESR+	4 341 000
Muut ohjelmat	
Interreg-ohjelmat	7 000 000
Jaetaan nyt yhteensä TA 2024 valtuuksia	351 231 000
Jaetaan nyt yhteensä uusittuja valtuuksia	32 918 000
Jaetaan nyt yhteensä	384 149 000

Jätetään jakamatta TA 2024 valtuuksista	
Tekninen tuki	15 209 000
EAKR-toimenpiteet	3 900 000
ESR+-toimenpiteet	1 840 000
Interreg-ulkorajaohjelmat	7 282 000
YHTEENSÄ jakamatta jää	28 231 000
TA 2024 momentti 32.30.64, budjetoitu yhteensä	379 462 000

LIITE 1

Alueellinen rahoitus yhteensä

Myöntämisvaltuudet maakunnittain/RR-ELY-keskuksittain, miljoonaa euroa

	ELY-keskukset				Maakuntien liitot	
	ESR	EAKR ELY Y&L	EAKR-yritystuet	JTF	EAKR	JTF
Etelä-Savo	10,870	1,990	7,961	1,507	4,265	1,213
Pohjois-Karjala	8,781	1,876	9,556	1,983	4,865	1,526
Pohjois-Savo	10,295	2,932	11,257	3,057	8,262	2,125
<i>Etelä-Savon RR-ELY yht.</i>	29,946	6,799	28,775	6,547	17,392	4,864
Etelä-Karjala	2,579	0,119	0,760	0,925	1,788	0,691
Kanta-Häme	3,211	0,566	1,336	-	2,340	-
Kymenlaakso	5,437	-	0,788	0,825	1,980	1,237
Päijät-Häme	5,517	0,787	1,449	-	2,237	-
Uusimaa	10,968	0,712	2,890	-	6,549	-
<i>Hämeen RR-ELY yht.</i>	27,712	2,184	7,224	1,750	14,893	1,928
Varsinais-Suomi	7,663	-	2,000	-	2,000	-
Etelä-Pohjanmaa	3,018	-	4,160	0,960	3,993	1,618
Keski-Suomi	5,222	-	2,822	1,490	2,549	1,491
Pirkanmaa	7,830	-	1,857	0,190	1,858	0,081
Pohjanmaa	2,317	-	1,341	0,836	1,079	0,358
Satakunta	3,952	-	2,504	0,740	2,509	0,949
Keski-Pohjanmaa	2,766	0,378	2,059	0,718	2,293	0,516
<i>Keski-Suomen RR-ELY yht.</i>	32,768	0,378	16,743	4,934	16,281	5,013
Pohjois-Pohjanmaa	15,593	2,157	8,670	6,844	11,626	0,645
Lappi	8,378	3,267	10,625	2,669	9,261	1,257
Kainuu	6,816	1,095	4,196	0,466	3,562	0,468
<i>Pohjois-Pohjanmaan RR-ELY yht.</i>	30,787	6,519	23,491	9,979	24,449	2,370
Maakunnat yht.	121,213	15,880	76,232	23,209	73,015	14,175

JTF-myöntämisvaltuudet maakunnittain/RR-ELY-keskuksittain, miljoonaa euroa (EU+valtio)

	ELY-keskukset; JTF:n eri tyyppiset toimet			Maakuntien liitot
	Työllisyys- ja osaamishankkeet (TYOS)	Ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvät kehittämis- ja investointihankkeet	Yritystuet	Kehittämisen ja investointihankkeet
Etelä-Savo	0,272	0,247	0,988	1,213
Pohjois-Karjala	0,351	0,411	1,221	1,526
Pohjois-Savo	-	0,415	2,643	2,125
<i>Etelä-Savon RR-ELY yht.</i>	0,623	1,072	4,852	4,864
Etelä-Karjala	0,222	0,703	-	0,691
Kanta-Häme	-	-	-	-
Kymenlaakso	0,275	0,550	-	1,237
Päijät-Häme	-	-	-	-
Uusimaa	-	-	-	-
<i>Hämeen RR-ELY yht.</i>	0,497	1,253	-	1,928
Varsinais-Suomi	-	-	-	-
Etelä-Pohjanmaa	-	-	0,960	1,618
Keski-Suomi	0,301	-	1,189	1,491
Pirkanmaa	-	0,041	0,149	0,081
Pohjanmaa	-	0,060	0,776	0,358
Satakunta	-	0,211	0,529	0,949
Keski-Pohjanmaa	0,123	0,099	0,496	0,516
<i>Keski-Suomen RR-ELY yht.</i>	0,424	0,411	4,099	5,013
Pohjois-Pohjanmaa	0,548	0,374	5,921	0,645
Lappi	0,589	0,197	1,883	1,257
Kainuu	0,116	0,116	0,234	0,468
<i>Pohjois-Pohjanmaan RR-ELY yht.</i>	1,253	0,687	8,038	2,370
Maakunnat yht.	2,797	3,423	16,989	14,175

Kestävä kaupunkikehittäminen**LIITE 2****Myöntämisvaltuudet ekosysteemisopimuksittain, miljoonaa euroa**

Välittävä toimielin	Kaupunki/kaupunkiseutu	EAKR+valtio
Etelä-Karjalan liitto	Lappeenranta ja Imatra	0,750
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	0,300
Etelä-Savon maakuntaliitto	Mikkeli	0,170
Kainuun liitto	Kajaani ja Sotkamo	0,200
Keski-Pohjanmaan liitto	Kokkola	0,340
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	0,180
Lapin liitto	Rovaniemi	0,160
Pirkanmaan liitto	Tampere	1,000
Pohjanmaan liitto	Vaasa	0,900
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Joensuu	1,000
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	1,000
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	0,450
Satakuntaliitto	Pori	0,450
Uudenmaan liitto	Turku	1,000
Uudenmaan liitto	Lahti	0,800
Uudenmaan liitto	Helsinki, Espoo, Vantaa	2,670
Yhteensä		11,370
Pirkanmaan liitto	Kehittämishanke	0,200